

Lainaan sinulle näköni, jotta voit nähdä maailman minun silmin

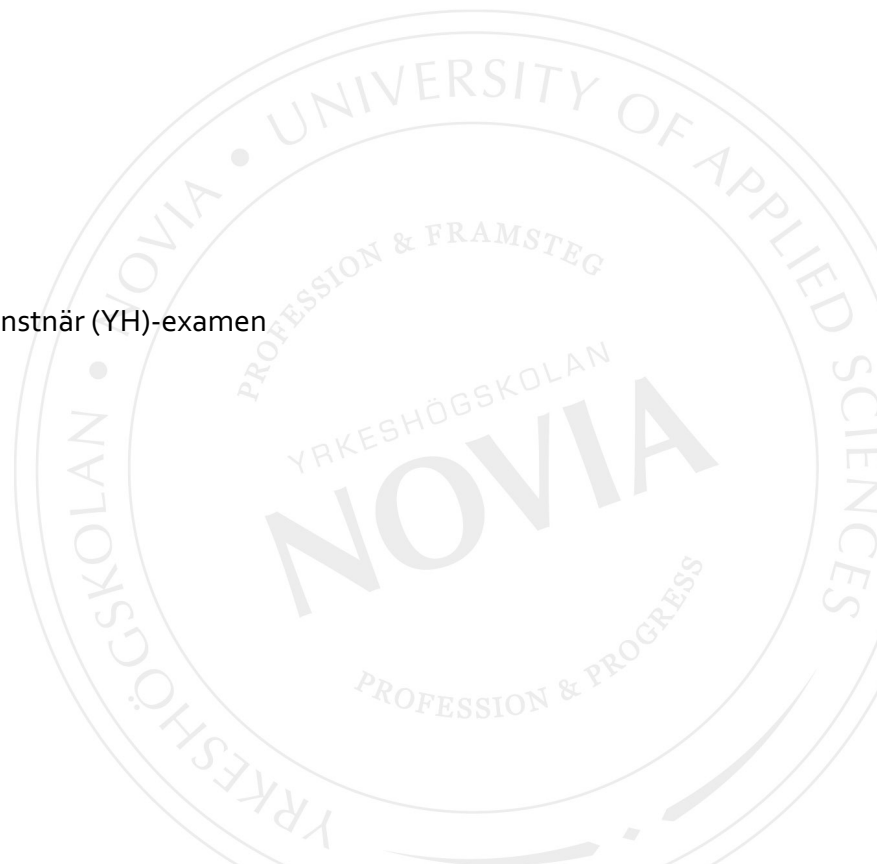
Maailma sarveiskalvon kartiorappeumaa sairastavan silmin

Ninna Martikainen

Examensarbete för bildkonstnär (YH)-examen

Utbildningen i bildkonst

Jakobstad 2020

EXAMENSARBETE

Författare: Ninna Martikainen
Utbildning och ort: Yrkeshögskolan Novia, Jakobstad, FIN
Inriktningsalternativ/Fördjupning: Bildkonst - Bildkonstnär
Handledare: Anneli Holmström, Göran Torrkulla

Titel: Jag lånar dig min syn, så du kan se världen genom mina ögon

Datum 17.04.2020 Sidantal 18

Bilagor -

Abstrakt

Om du skulle mista ett av dina sinnen, vilken skulle du välja att mista? Jag befinner mig ibland tänka om denna fråga som jag frågestälde som barn, undrande om jag svarat att förlora min syn. Hade jag eller ej, den kommer jag förlora under tiden.

Mitt projekt arbete är byggd på en serie av fem målningar, vars jag har studerat hur världen skulle se ut genom ögon med keratokonus sjukdom. Jag målar tavlorna i syn i vilket stadie sjukdomen är och ljuset under olika tids dygn. Hur mycket ändrar dessa världen vi ser och blir världen mer abstrakt?

I texten går jag igenom färdiga målningar och går igenom kort problem som stod upp under den tidsperioden och berättar om mina tankar i ett separat stycke.

Språk: Finska

Nyckelord: keratokonus, toppig hornhinna, målarkonst, konst

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Ninna Martikainen
Koulutus ja paikkakunta: Ammattikorkeakoulu Novia,
Pietarsaari, Suomi
Suuntautumisvaihtoehto/
Syventävät opinnot: Kuvataide – Kuvataiteilija
Ohjaaja(t): Anneli Holmström, Göran Torrkulla

Nimike: Linaan sinulle näköni, jotta voit nähdä maailman minun silmin

Päivämäärä 17.04.2020 Sivumäärä 18 Liitteet -

Tiivistelmä

Jos sinun pitäisi valita aisti jonka menettäisit, mikä se olisi?

Löydän välillä itseni ajattelemasta tätä lapsena leikillään kysyttyä kysymystä ja pohdin, olisinko joskus vastannut tähän tahtovani luopua näöstäni. Olin tai en, sen minä ajan saatossa tulen menettämään.

Tutkintotyöni koostuu viiden maalauksen sarjasta, joissa olen tutkinut sitä, mille maailma näyttää sarveiskalvon kartiorappeumaa sairastavan silmin. Tarkastelen teoksissa sitä, miten kartion muotoinen sarveiskalvo vaikuttaa valoihin ja väreihin eri vuorokaudenaikoina ja kuinka paljon se muuttaa katsottavaa kohdetta abstraktimmaksi.

Tekstissä käsittelen matkaa luonnoksista valmiisiin teoksiin yhtenevänä kertomuksena ja tämän aikana ilmenneitä ongelmia ja ajatuksia omana osionaan.

Kieli: Suomi Avainsanat: keratokonus, sarveiskalvon kartiorappeuma, maalaustaide, taide

BACHELOR'S THESIS

Author: Ninna Martikainen
Degree Programme: Novia University of Applied Sciences
Jakobstad, FIN
Specialization: Degree Thesis for Fine Arts,
Bachelor of Fine Arts
Supervisor(s): Anneli Holmström, Göran Torrkulla

Title: I lend you my eyesight, so you can see the world through my eyes

Date 17.04.2020 Number of pages 18 Appendices -

Abstract

If you had to give up one of your senses, which would you choose?
I, sometimes, find myself thinking about this question jokingly asked by children from each other. I wonder if I would have ever answered this by wanting to give up my sight. Whether or not, I will lose it over time.

My thesis consists five paintings of my studies about what does the world look like through eyes with keratoconus. It is the condition of the eye which means conical cornea. In my works, I examine how the cone-shaped cornea affects lights and colors at different times of the day and how much it makes the object under observation seem more abstract.

In the text, I treat the journey from sketches to finished paintings as a converging narrative and the problems and ideas that arose during the process as a separate section.

Language: Finnish Key words: keratoconus, conical cornea, painting, art

Sisällysluettelo

Johdanto	6
Keratokonuksesta	7
Näköni historiasta	8
Diagnoosin saamisesta	9
Inspiraatiosta	10
Prosessista	11
Maalauksista	13
Kilpikonnakuviainen kissa	13
Keskustan reunalla	14
Makuuhuone	14
Kissa päiväunilla	15
Iltakävelyllä	15
Kokemistani ongelmista	16
Lopuksi	17
Kiitokset.....	17
Lähteet	18

Johdanto

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on mahdollistaa katsoa maailmaa sarveiskalvon kartiorappeumaa eli keratokonusta sairastavan henkilön silmin. Vaikka meistä jokainen näkee eri lailla, tahdon luoda katsojalle ikkunan läpi silmien, joissa on rakenteellista vikaa ja täten osoittaa, ettei silmäsairaudet ole este visuaalisen taiteen luomiselle.

Valitsin tämän aiheen, koska se on minulle erittäin henkilökohtainen. Sain keratokonus diagnoosin vuonna 2018 ja tämä käänsi maailmani ylösalaisin. Minussa heräsi pelkoa, epätoivoa ja paljon kysymyksiä. Pelkäsin menettäväni näköni kokonaan ja täten oleva kykenemätön työskentelemään taiteen kentällä, kentällä, jota tähän asti olin pitänyt itsestäänselvyytenä oman uravalintani kannalta.

Opinnäytetyöni koostuu viidestä maalauksesta, jotka käsittelevät minun arkeani; päivittäisiä, mutta tärkeinä ja visuaalisesti mielenkiintoisina kokemiani paikkoja ja asioita. Mediumiksi valitsin akryylimaalit niiden monipuolisuuden takia. Maalaus pohjina olen käyttänyt pohjustamiani puulevyjä sekä tekemiäni pellavakangaspohjia, sillä minulle on tärkeää tietää pohjan olevan laadukas ja kestävä. Maalatessa olen keskittynyt enemmän ilmaisuun, kuin tekniseen osaamiseen.

Keratokonuksesta

Keratokonius eli sarveiskalvon kartiorappeuma on progressiivinen sarveiskalvon sairaus, jossa normaalisti pyöreä sarveiskalvo ohenee keskeltä, aiheuttaen sen pullistumisen kartiomallisesti ulospäin. Sarveiskalvon epätavallinen muoto aiheuttaa näön vääristymistä, epäsäännöllistä hajataittoa, voimakkaita varjokuvia katsottavan kohteen ympärille, kaukonäön huonontumista sekä erilaisia ongelmia näkökentän sumenemisen kanssa.

Keratokonius ei ole tulehduksellinen sairaus. Syytä sen syntymiselle ei tunneta. Se on yleisin sarveiskalvonsiirtoon johtava sarveiskalvosairaus. Keratokonuksen esiintyvyydeksi on arvioitu 1/1 500-1/2 000. Sairaus alkaa yleensä 12 – 20 ikävuoden aikana. Valtaosalla potilaista taudin eteneminen pysähtyy itsestään ja vain noin 20 %:ssa tapauksista jatkuu niin pitkälle, että sarveiskalvonsiirtoa tai muuta kirurgista hoitoa tarvitaan. (Holopainen – Krootila 2010)

Keratokonius etenee hyvin yksilöllisesti ja ennustamattomasti. Se voi heikentää näköä merkittävästi, mutta ei johda totaaliseen sokeutumiseen. Nykyaikaisten hoitomenetelmien avulla keratokonusta sairastavan henkilön on mahdollista elää normaalia elämää. Välillä on odotettavissa kausia, jolloin näkö on heikko tai joudutaan kamppailemaan oikeanlaisten piilolasien tai sarveiskalvosiirteiden löytymisen kanssa. Eteneminen hidastuu yleensä noin 40 vuoden iässä. (Holopainen – Krootila 2010)

Näköä voidaan alkuun korjata sankalaseilla ja kun niillä ei enää saavuteta tarvittavaa näöntarkkuutta, siirrytään piilolaseihin. Piilolasit ja kyynelneste yhdessä tasoittavat sarveiskalvon pintaa ja täten optiikka silmässä paranee. Niillä ei voida estää sairauden etenemistä. Niin kauan kun silmä- tai piilolaseilla saavutetaan riittävä näöntarkkuus, ei suositella kirurgisia toimenpiteitä, poislukien valokovetushoitoa, jolla pystytään hidastamaan tai jopa pysäyttämään keratokonuksen eteneminen. (Holopainen – Krootila 2010)

Näköni historiasta

Sain ensimmäiset silmälasit 13 vuotiaana, yläasteen ensimmäisenä vuonna. Aloin tällöin kärsimään toistuvista päänsäryistä ja taululle näkeminen tuntui vaikealta, tämä tietysti herpaannutti keskittymistäni tunneilla. Olin aina ollut hyvä ja tunnollinen oppilas, joten kokeista tuli edelleen hyviä numeroita, mutta tunnilla en enää jaksanut keskittyä yhtä hyvin verrattuna entiseen. Tämä tietenkin lisäsi opiskelua vapaa-aikana ja harrastukset jäivät taka-alalle. Silmieni joutuessa tekemään enemmän töitä, kun kaikki vähänkään kauempana oli vain utua, joten helpompi oli opiskella itsenäisesti kotona ja oikeastaan vain kuunnella tunneilla.

Vaikkei näköni ollut kovin huono, ja pystyin kulkemaan välillä ilman silmälasia, koin uusien lasieni vähentävän päänsärkyä ja koulussa opiskelu helpottui, sain lisää vapaa-aikaa opiskelulta ja aloin taas harrastaa.

Muutama vuosi myöhemmin, näköni oli muuttunut ja tarvitsin uudet silmälasit. Tuolloin vasemmassa silmässäni näkö oli huonompi. Kuljin edelleen välillä ilman lasia, koin utuisen maailman ilman teräviä linjoja mielenkiintoiseksi. Tykkäsin vertailla myös eroja paljaan silmän ja silmälasien välillä. Eritoten puun kaarna ja sen yksityiskohdat kiehtoivat minua. Kaikki kolot, rosoisuuden ja muut yksityiskohdat näki silmälasit päässä, muttei ilman.

Ennen keratokonus diagnoosia, ehti minulla olla yhteensä neljät eri lasit. Alusta asti minulla oli lievää hajataittoa, joka ajan saatossa lisääntyi, sekä näkö heikkeni ja lasista tuli aina voimakkuuksiltaan vahvemmat. Viimeiset lasit ennen silmälääkärillä käyntiä ehtivät olla minulla alle vuoden ja silloinkin minusta tuntui suurimman osan ajasta, etten niillä nähnyt tarpeeksi hyvin. Television tekstit olivat puuroa ja näytti siltä, että kirjainrivejä leijaili sekaisin. Pimeällä liikkuminen, niin kotona kuin ulkona, vaikeutui. Silmä ei tahtonut poimia pienintäkään valoa, mutta autojen valot tuntuivat kovin hyökkääviltä ja räjähtäviltä. Aloin kärsiä toistuvista migreeneistä, sekä vasemmassa silmässäni tuntui toisinaan kovaa kipua ja painetta. Tämä johtui luultavasti siitä, että se joutui tekemään enemmän töitä oikeaa silmää kompensoidakseen.

Diagnoosin saamisesta

Joulukuun 21. päivä vuonna 2018 istuin Kuopion keskustassa Silmäasemalla, odottaen aikaa silmälääkärin vastaanotolle. Mielessäni pyörittelin edellispäivänä optikon kanssa käytyä keskustelua, jossa hän ihmetteli omituista heittoa oikeassa silmässäni ja kehotti varaamaan aikaa silmälääkärille. En pitänyt sitä minään, saati ajatellut sen olevan mitään erikoista.

Lääkäri pyysi minut sisään, kysyi syyn käynnilleni ja tutki näköni ja silmäni. Hän lähetti minut parin huoneen päähän sarveiskalvon topografiaan, jolla mitataan sarveiskalvon muotoa, kaarevuutta ja vahvuutta. Vähän niin kuin maastokarttoihin kuvataan maanpinnan muotoja ja ilmoitetaan ne erivärisinä korkeuskäyrinä, nämä kuvat vaan olivat minun silmistäni.

Hoitaja tulosti minulle molempien silmien kartat ja lähetti takaisin lääkärin juttusille kuulemaan tulokset. Pyörittelin matkalla kuvia käsissäni niistä mitään ymmärtämättä. Lääkäri katsoi tulokset ja nyökkäsi päätään todeten: "Selvä keratokonus oikeassa silmässä, vasen on vielä normirajoissa. Ihan on kuin esimerkki suoraan oppikirjasta."

Istuin hetken hiljaa hieman hämmentyneenä ja kuuntelin lääkärin kertomusta kyseisestä sairaudesta, kuinka siihen ei ole varsinaista hoitoa, mutta erilaisia tapoja hidastaa sen etenemistä.

Jo kotimatalla aloin tuntea oloni toivottomaksi, eksyneeksi ja hämmentyneeksi. Kävin päässäni läpi ajatuksia, pystyisinkö toimimaan enää taiteen kentällä? Voinko enää tehdä rakastamiani asioita? Ajatellaanko minua nyt jonkinlaisena vammaisena? Mutta aikani näitä asioita pyöriteltyäni, aloin pohtia josko voisin kääntää tämän sairauden voimavaraksi, jota voisin hyödyntää omassa taiteessani.

Inspiraatiosta

Aloitin inspiraation etsimisen hakemalla silmäsairauksista kärsineitä, sekä huonosta näöstä inspiroituneita taiteilijoita. Claude Monetin harmaakaihin kautta päädyin tarkastelemaan impressionistisia maalauksia, inspiroitumaan teosten utuisuudesta, epätarkkuudesta, maalausjäljestä ja siitä, että tahdottiin maalata juurikin sitä mitä sillä hetkellä nähtiin.

Koin inspiroivina myös kanadalaisen taiteilijan **Alex Garantin** maalaukset. Hänen potrettimaalauksensa ovat heilahtaneita ja ne tuovat mieleen kaksoiskuvia aiheuttavan näköhäiriön.

Philip Barlow kuvailee teoksiaan askeleena abstraktiin taiteeseen. Hänen epätarkat maalauksensa muistuttavat erehdyttävästi väärin tarkentuneita valokuvia ja maailmaa likinäköisen ihmisen näkökulmasta.

Myös **Milo Hartnollilla** on maalauksia, jotka näyttävät siltä kuin niissä olisi jokin häiriö. Osassa hänen töistään on erinäisiä viivoja, kaksoiskuvia tai ne on tehty näyttämään muuten vain vanhoilta, huonolaatuisilta televisiokuvilta.

Nämä taiteilijat vaikuttivat aiheideni valintaan niin, että heti alkuun tiesin haluavani keskittyä ympäristööni enkä ihmisten muotokuvaan. Ympäristön kanssa pystyisin toimimaan suurpiirteisemmin, enkä tulisi hakemaan samanlaista pikkutarkkuutta ja kokemaan yksityiskohtien lisäämisen tarvetta, toisin kuin henkilökuvaa maalatessa. Niissä kun alitajuisesti haluaa maalausjäljellään miellyttää maalauksen kohdetta.

Prosessista

Tapani työskennellä opinnäytetyöni kanssa ei ole poikennut tavallisesta. Minulle on luonnollista testata erilaisia tapoja ja materiaaleja luonnostella ennen virallisen työn aloittamista. Työskentelin aina ilman silmälaseja.

Ensimmäiset luonnokset tein piirustuskäyttöön tarkoitetulla lyijytäytetekynällä. Koin, että sillä sai aikaan liian tarkkaa viivaa eikä hakemaani suttuista jälkeä. Huomasin kiinnostäväni huomiota ja hakemalla hakevani tarkempia yksityiskohtia, joita lisätä piirroksen vaikei silmä niitä olisi edes erottanut. Myös eri vahvuisten lyijykynien kanssa oli sama ongelma.

Vahaliiduilla työskentely puolestaan sai oloni vapautuneeksi ja niitä oli siksi mielekästä ja ehkä lapsenomaistakin käyttää. Vahaliitujen jättämä jälki on hieman sotkuista ilman erityisen tarkkaa rajaa ja niiden kerrostaminen onnistuu helposti. Kuitenkin liika työstäminen sai värit sekoittumaan keskenään ja tuloksena oli ruma värien sörsseli. Niillä onnistui kuitenkin luoda tasoja tiettyyn pisteeseen asti ja sarveiskalvon kartionmallisen muodon aiheuttamien valokaarien piirtäminen oli luontevampaa. Vahaliiduilla piirtäessä voin vaan katsoa piirrettävää kohdetta ja vain ajoittain tarkistaa, että liitu varmasti osuu paperille. Niillä työskentely tuntui luonnolliselta ja nopealta, mutta ei sellaiselta, jolla lähtisin luomaan suurempia tauluja.

Piirtämisen aloitin kynttilästä; siinä on valoa, heijastumia ja varjoja. Välillä tuntui hankalalta, kun ei tiennyt millä tavalla ja mistä kulmasta kohdetta katsoo, mihin keskittyä ja miten saa sen kaiken paperille, kun kohteen oli kuitenkin näytettävä tähtäneeltä. Päättä kääntäessä, pitäen kuitenkin katseen kohteessa, varjokuvat ja läpinäkyvät kerrostukset korostuvat ja lisääntyvät horisontaalisesti, eikä epäsäännöllisesti kohteen ympärille kuin jos kohdetta olisi katsonut suoraan.

Kynttilöiden lisäksi piirsin kahvikuppeja ja muita erinäisiä kodin yksityiskohtia, hiljalleen kerryttäen uskallusta siirtyä piirtämään ja akvarelleilla maalaamaan lemmikkejä, paikkoja kaupungista, ympäristöä kodista sekä kahviloista, joissa tykkään viettää aikaa.

Kokeilin tehdä potretteja kissoistani. Molemmat tykkäävät torkkua ja köllötellä, voisi jopa sanoa niiden poseeraavan ja nauttivan siitä, kun niitä katsoo ja niihin keskittyy.

Toinen kissoistani on monivärinen kotikissa ja toinen miltei mustakasvoinen, ruskea ragdoll valkoisilla lapasilla, joten molemmissa on useampaa väriä. Tämä loi mielenkiintoisia kerroksia värien sekoittuessa näkökentässäni. Kasvojen piirteitä oli todella vaikea hahmottaa ja niihin kehittyvät kaksoiskuvat, kuten monet silmäparit, sekoittuvat välillä samalla tavalla kuin olisi vetänyt sormilla märän maalin päältä, luoden värien linjan keskelle kuvaa.

Olen työstänyt akvarellilla maisemia niin kuvista kuin maalannut suoraan elävästä elämästä. Olen tykännyt siitä, mitä olen saanut aikaan. Vesivärit sekoittuvat kauniisti keskenään, mutta niillä voi luoda myös tarkkarajaisia kerroksia. Harkitsin jopa tekeväni lopulliset teokset akvarellilla, mutta vastaan tuli ongelmia; koska tässä tekniikassa täytyy jättää paperia näkyviin valoa varten eikä sitä voi lisätä myöhemmin, maalasin monet työt tukkoon. Toinen ongelma oli konkreettiset valot, lamput, jotka loivat itsensä ympärille kaaria. En tahtonut sekoittaa mukaan toista mediumia, koska tiesin akryylin pystyvän niin akvarellimaiseen jälkeen, kuin peittäviin ja paksuihin kerroksiin. Koska akvarellivärit ovat läpikuultavia, niillä ei voi maalata sen itsensä päälle peittävästi. Siksi akvarellit jäivät vain luonnostelutavaksi.

Viimeisimpänä harjoituksena kokeilin tusseja ja värikyniä. Niihin olin luonnostasolla kaikista tyytyväisin. Tussin selkeys tietenkin rikkoi värikynillä luotua sameaa tunnelmaa, mutta se auttoi luomaan erilaista aspektia hahmotelmaan ja ymmärtämään kaksoiskuvan rajaa.

Valitsin lopullisten töiden tekotavaksi akryylimaalin ja pohjiksi puulevyjä ja pellavakangaspohjia. Maalausohjat tein itse. Puulevyt hioin ja pohjustin liimalla, mutta ensimmäiset kangaspohjat epäonnistuivat ja menivät kuprulle. Täten liimasin ensin kankaan, jonka jälkeen pingotin sen kiilapuihin.

Maalauksista

Prosessi oli kaikille maalauksille pitkälti sama. Aloitin maalaamisen suurella pensselillä, jolla piirsin kohteen ääriviivat. Näiden mukaan lähdin työstämään teosta eteenpäin. Lisäsin pohjavärit alueina, joita lähdin muovaamaan halutun näköiseksi pienemmillä siveltimillä. Loin alkuun hyvin normaalilta ja perinteiseltä näyttävän maalauksen, jota lähdin pilaamaan omien näkövirheideni mukaan. Tein viivoja, loin utuisuutta, kaksoiskuvia ja häiriötä maalauksiin.

Yritin valita teoksiin eri vuorokaudenaikoja ja tutkiskella niissä niin luonnonvalon, kuin teollisen valon vaikutusta näkööni ja maalauksen kohteisiin. Teoksia verratessa näkyy niin lähikuvan ja kokokuvan erot tarkkuudessa, kuin näköhäiriöiden määrässä.

Värien valinnassa olen turvautunut jonkin verran muistiini, sillä paikanpäällä tekemäni luonnokset ovat olleet hyvin nopeita ja tehty vain muutamalla värillä. Muistin tukena minulla on ollut kyseisestä hetkestä myös valokuva.

Kilpikonnakuvioinen kissa

81 x 138 cm, akryyli MDF levyllä, 2020

Kuvassa on monivärisen kotikissan kasvokuva. Tahdoin luoda suurelle pohjalle muotokuvan maiseman sijaan. Kissa itsessään on pieni eläin, jonka pää ei ole nyrkkiä suurempi. Tämän antoi minulle idean rikkoa ajatuskupla eläimen koosta ja pidin kiehtovana maalata kissan kasvoista niin suuren kuvan, että se on ihmisen kokoinen. Kuvan kissa on minun omani, nimeltään Piipi ja tärkeä perheenjäsen ja vieruskaveri, joka vie pahan mielen pois kehräyksellään.

Luonnoksia tehdessäni tuntui kuin sen turkin oranssi, valkoinen ja musta olisivat tanssineet ja leikitelleet silmissäni. Kissan upeat, kirkkaat, vihreät silmät maalasivat näkökentässäni kerroksensa muiden värien päälle.

Turkin mustasta en erottanut ollenkaan valoa, se oli vaan litteä musta, mitä nyt oranssi ja valkoinen vetäytyivät paikka paikoin sen päälle läpikuultavaksi tasoksi.

Keskustan reunalla

60 x 80 cm, akryyli puulle, 2020

Tämä on talvinen maalaus Kolpintieltä. Olin tulossa Pietarsaaren sairaalalta kotiin kohti kaupunkia, jonka ylle lankesi aamuauringon säteet.

Kerran viikossa käyn Malmskalla eli Pietarsaaren sairaalalla terapeutin ja fysioterapeutin vastaanotolla ja kotimatka on aina paljon kevyempi niin mieleltä kuin kropalta. Olen huomannut tällöin nauttivani paljon enemmän siitä pienestä määrästä metsää, joka sairaalan ja kaupungin välillä on. Rakastan katsoa nousevaa aurinkoa ja heräilevää kaupunkia, siksi aikani ovat yleensä aamulla tai aamupäivällä. Aamuihmisenä työskentelyni on tehokkainta aamuisin. Jos en rupea tekemään heti aamusta päivän askareita, en saa mitään aikaan koko päivänä.

Maalauksen värimaailmassa pysyin uskollisena paikanpäällä tekemälleni luonnokselle, johon sain todella hyvin utuisuuden ja värien sekoittumisen tunnun.

Makuuhuone

40 x 30 cm, akryyli kankaalle, 2020

Koen makuuhuoneen intiiminä ja yksityisenä paikkana, jonne ei jokaista vierasta päästetä. Asunnossani parvekkeelle mennään makuuhuoneen kautta, mikä rikkoo kyseistä ajatusmaailmaa.

Varmasti meillä jokaisella on päiviä, kun ei millään pääsisi ylös sängystä. Toisilla enemmän, toisilla vähemmän. Minulla niitä on valitettavan paljon. Välillä ajattelen sängyn olevan koko elämäni keskiö, missä hoidan tietokoneella tehtävät työt, piirtelen ja torkun kissat kainalossa.

En tahtonut maalausta varten luoda kiiltokuvaa kasassa olevasta elämästä ja hullun lailla siivota, vaan kuvaan makuuhuoneeni sellaisena kuin se sillä hetkellä oli.

Kissa päiväunilla

50 x 41 cm, akryyli kankaalle, 2020

Tässä teoksessa nukkuu raapimapuun ylimmällä pesällä tämän talouden vanha ja uljas leijona, ruskea ragdoll Uuno. Tämä maalaus on rakkaudenosoitus kuvan kissalle, joka on auttanut minua jaksamaan ja löytämään tien läpi elämän synkkien aikojen.

Toinen syy maalauksen aiheen valinnalle oli luonnolliset ruskean eri sävyt ja kontrastit vasten siniharmaana taittavaa seinää, sekä pesässä kiinni oleva, harmoniaa rikkova värikäs höyhenlelu.

Iltakävelyllä

30 x 40 cm, akryyli kankaalle, 2020

Tämä teos on keskustasta, Victor Schaumaninpuistikosta, vanhan energialaitoksen kulmalta. Sarveiskalvon kartionmuotoisen rakenteen takia, silmä poimii todella huonosti valoa pimeässä. Samalla katuvalot ja autojen valot tuntuvat hyökkääviltä ja jopa sekavilta. Sen takia en mielelläni liiku myöhään illalla ulkona, kun jo kotona pimeässä on vaikea suunnistaa vaikkapa vessaan, kun silmä ei tahdo tottua pimeään.

Tästä syystä valitsin tämän iltaisen kävelyn tämän maalauksen aiheeksi. Siinä eri lähteistä tulevat valot luovat ympärilleen kaaria samalla kun muu maisema hukkuu pimeyteen.

Kokemistani ongelmista

Suurimmaksi ongelmaksi osoittautui työskentelyaika, minkä silmäni kestivät ilman kipua. Tuo aika ei ollut kerralla pitkä, puolesta tunnista tuntiin. Joskus kymmenen minuuttiakin tuntui olevan liikaa. Koska silmät automaattisesti hakivat koko ajan tarkkuutta sitä saavuttamatta, tunsin, kuinka se rasitti niitä ja loi välillä kovaakin painetta. Tämän takia oli päiviä, jolloin vain makasin sängyllä migreenin kourissa kylmä kääre oikean silmän päällä. Tuntui kuin joku olisi porannut sitä sisältä päin. Tämän koetin ratkaista nopeilla luonnoksilla paikan päällä ja tueksi otin vielä valokuvan kohteesta.

Kangaspohjia tehdessäni ongelmaksi tuli kankaan pingotus ja liimaus. Ostamani kangas oli liian paksua käsin pingotettavaksi ja olisi vaatinut kangaskiristyspihdit. Vaikka sormet miltei verillä pingotin pohjustamattoman ja rouhean pellavakankaan kiilapuihin niin kireäksi kuin vain sain, liimaaminen pilasi koko yrityksen. Käytin liimaamiseen vedellä ohennettua puu- eli PVAc-liimaa, jota olen käyttänyt aiemminkin. Kangas vetäytyi kuivuttuaan kupruille. Koskaan aikaisemmin tätä ei minulle ollut käynyt, joten päättelin uuden, paksumman kankaan olevan tähän syyllinen.

Minulla oli vielä kangasta jäljellä, joten päätin yrittää pohjustaa sen ensin, jonka jälkeen pingottaisin sen kiilapuihin. Leikkasin kankaat oikeaan kokoon ja liimasin kiinni lasiseen keittiönpöytään samaisella liima-vesi seoksella, jota olin käyttänyt jo aiemmin. Laitoin liimaa pari kerrosta. Kuivuttuaan revin kankaat irti pöydästä ja nyt onnistuneesti sain aikaan suorapintaiset kanvaspohjat. Kulmien taitteleminen oli hankalaa liimatun kankaan jäykkyyden takia, muttei mahdoton tehtävä ollenkaan. En käyttänyt gessoa ja jätin pohjat pelkästään liimatuiksi, koska tykkään työskennellä liukkaammalle, väriä imemättömälle pinnalle.

Maalatessani havahduin siihen, että hain olemattomia yksityiskohtia, yrittäen luoda näkymästä mielenkiintoisemman ja mahdollisesti miellyttävämmän. Oli vaikeaa pysyä uskollisena juuri sille mitä edessään näki. Halu lähteä rönsyilemään ja luomaan jotain täysin omaa ja mielikuvituksellista, tuntui vastustamattomalta ja kielletyltä.

Lopuksi

Opinnäytetyöni alkoi halusta näyttää maailma rakenteellisesti viallisten silmien lävitse muille ja vakuuttaa itselleni, että minun ei tarvitse tämän takia luopua urasta taiteilijana. Se kehittyi tuttujen työskentelytapojen, tekemisen ja oivallusten kautta pintajännitteeksi, jonka päällä minun on mahdollista seistä uppoamatta samaan pimeään mereen, joka saa olemaan arvostamatta omia töitään.

Olen havainnollistanut ja oppinut tämän prosessin aikana paljon itsestäni ja siitä, miten tahdon työskennellä ja mitä saada aikaan. Koen tämän teossarjan sulkuna sille huutavalle äänelle päässäni, joka vaatii täydellisyyttä ja klassisia työskentelytapoja.

Tahdon uskoa tämän olleen myös avartava kokemus katsojalle ja mahdollisuus päästä hetkeksi toisen ihmisen pään sisälle.

Kiitokset:

Anneli Holmström

Göran Torrkulla

Robert Back

Ingela Bodbacka-Rak

Perhe ja ystävät

Lähteet

Holopainen, Juha - Krootila Kari 2010. Sarveiskalvon kartiorappeuman uudet hoitomahdollisuudet. Duodecim-lehti. Verkkodokumentti.

<https://www.duodecimlehti.fi/duo98542>